Teadliku linnaehitamise poole.

Enamik Eesti linnadest, teiste seas ka Tallinn, on tekkinud keskajal. Siis määras kindlusetaoline iseloom linnade ehitusliku palge ja elamiswormid. Linnad pidid ise end kaitsma, selleks nad ümbritseti paksude müüridega. Linnatänawad ja ehitised suruti tihedasti kokku, iga ruutsülda, mis asus seespool müüre, püüti wõimalikult otstarbekohaselt hoonestada. Sest mida wäiksem linna ümbermõõt, seda kergem oli teda kaitsta waenlaste wastu.

Hiljem, kui linnadel ei tulnud enam iseseiswate üksustena waenlastega wõidelda, kaswasid nad wälja kitsaste müüride wahelt. Ehituskwartaalid muutusid awaramaks, linnade ehitamise senised põhimõtted kadusid ja linnad kaswasid, kuidas tahtsid. See oli nii mitte ainult meil, waid kogu Euroopas. Möödunud sajandil ärkasid linnad oma „okasroosikese unest““, kerkis esile terwe rida tarweid, mida kogukonna huwides oli möödapääsematult wajalik lahendada. Tulekaitseküsimused, liiklemiskorraldus, wee-, õhu-, walguse-, kanalisatsiooni- ja terwe rida muid küsimusi nõudsid lahendamist.

Neid küsimusi hakati kawakindlamalt käsitama alles hiljuti, siis kui arenew sõjatehnika näitas, et tulewikusõda kujuneb ähwardawaks eeskätt linnadele. Tekkis terwe rida linnade ümberkorraldamise kawasid. Need kawad esijoones on koostatud selleks, et pakkuda linnadele kaitset moodsate relwade ja sõjapidamise wiiside wastu. Kõrwuti sellega need kawad annawad aga ka wäärtuslikke näpunäiteid linnade arendamiseks, nii nagu terwishoid, majanduslikud ja liiklemistehnilised põhjused seda nõuawad. Paljud teadlased on linnade ümberkorralduse küsimuse kallal pead murdnud. Neist wõiks nimetada prantslasi Corbusieri ja Wauthieri, sakslasi Schlossbergeri, Korni ja Wolfi, wenelast Koshewnikowi, itaallast Marianit poolakat Sianozecki ja teisi. Nende teadlaste ettepanekutest on lühikese aja wältel kujunenud omaette teaduseharu: linna-de-ehitamine.

Näib, et ka Tallinn seisab uue ajajärgu läwel. Endisest suuremal määral tehakse juttu linna ümberkorraldamisest, töötatakse wälja projekte ja ehitusplaane, mis sihiwad linna ümberkorraldamisele. Ja linnaehitamisest ei ole huwitatud mitte ainult linna sellekohased organid, waid ka riigiwalitsus ja mitmesugused asjaomased eraorganisatsioonid.

21. aug. esitatakse linnawolikogule kinnitamiseks Tallinna ehitusplaan, mis on sedawõrd laiaulatuslik, et teda loodetakse läbiwiia umbes 100 aasta jooksul ja läbiwiimise kulud arwatakse tõuswat ümmarguselt 1 miljonile kroonile.

Asjast eemalseisja, kes on kuulnud wiimasel ajal wastuwõetud ehitusmääruse muutmistest ja kes nüüd on lugenud, et on tulemas laiaulatuslik linnaplaani muutus, mõtleb endamisi, et küllap on tegemist suurema ja kawakindlama Tallinna ümberkorraldamisega. Et on käimas midagi 100-aastaku taolist, mis peab Tallinna wabastama tema puudustest ja arendama kohaseks kõigile meie aja nõuetele. . Lähemalseisja teab, et see nii ei ole. Sest praegune ehitusplaani muutmine oli tarwe leida uuele raekojale sobiwat ja ilusat platsi. Tegelik ümberkorraldamise kawa, mis oleks wälja kaswanud kogukonna oma tarwidustest ja mis tooks lahendust nendele küsimustele, mis Tallinnas ootawad lahendamst — seesugune kawa meil puudub ja temast ei ole kuulda midagi!

Olgu alljärgnewad read selleks, et walgustada terawamaid puudusi, mis meil ootawad lahendamist.

Liiklemine.

Linnaehitamise üheks peanõudeks on liiklemise korraldamine. Tallinn, nagu teada on, surutud raudteede rõngasse. Igapäew seisawad tuhanded inimesed ja sõidukid raudtee kaitsepuude taga ja ootawad. Wiadukte ei ole ka kõige elawamatel raudteeülesõidukohtadel. Et see linna liiklemise pulssi halwab, selle wastu ei wõi wist keegi waielda. Mis on selles küsimuses senini ära tehtud?

Lääne-Euroopa linnades on liiklemise korraldamisel ammugi loobutud keskaegsest tsentraliseeritud liiklemisest ja mindud üle ringliiklemisele. Meil mitte. Meil käiwad omnibuste liiklemise peateed läbi wanalinna kitsaste tänawate, nagu wiiks siit ainus tee Wene turule. Selletõttu wanalinna pealiiklemistänawatel on õhk seesugune, et gaasiasjanduse eriteadlased siit leiaksid inimese organismile ärritawa koondise. Ja liiklemisõnnetused inimestega, nende poolest oleme Helsingist ja Stokholmist täpselt poole wõrra ees. See kõik näitab, et liiklemise probleem wääriks esijoones lahendamist.

Haljasalade soetamine.

Linnade-ehitamise teiseks ülesandeks on hoolitseda, et linnal elamurajoonides oleks puhas õhk. Selleks linnad panewad suurt rõhku haljasalade soetamisele. Seesugused haljasalad jooksewad jõekestena läbi elamurajoonide ja warustawad neid wärske õhuga. Meil on wiimasel ajal haljasalade soetamisele hakatud panema rõhku. Kahjuks need kipuwad muutuma rohkem lillepeenardeks ja silmailuks. Meie ei ole nii rikkad, et omale soetada iluaedu. Kas ei oleks aeg jätta järele sihukeste iluaedade asutamine, kus töölised hommikust õhtuni niidawad, istutawad lilli ja kükitawad. Ja hakata soetama selliseid haljasalu, nagu soowitab prof. Sianozecki. Need on metsataolised haljasalad. Nad ei ole küll nii ilusad, aga on eeskujulikud wentilaatorid ka gaasisõja korral, ja mis peaasi, nende korrashoid ei maksa hiigelsummasid.

Kui on juttu Tallinna õhu puhtusest, siis teab igaüks, et sellega ei ole kõik korras. Mis aitab haljasalade soetamine, kui sealsamas nende naabruses asuwad raudtee peatehased ja kaubajaam, mis mürgitawad linna õhku. Aastate eest kaaluti linnawalitsuses Dwigateli wabrikuhoonete ostu, et neid tehaseid sinna paigutada. Millegipärast ei teostunud see mõte; praegugi seisawad Dwigateli tehased kasutamata, wõib-olla oleks aeg mõtelda nüüd raudteetehaste ülewiimisele. Wõi arwatakse, et see wõib oma praeguses asukohas seista aastasadu, ja ümber asutame aga lilleaedu?

Edasi nõuab linnade-ehitamine, et tülitawad töötsused ajajooksul wälja wiiaks elamurajoonidest, õigemini, et mõlematele linnapildis antaks nende õige koht. Ka sellele küsimusele tuleks mõtelda ja töötsusmaadade asutamisele wäljapoole ehitusrajoone panna senisest suuremat rõhku. Need küsimused nõuaksid eeskätt lahendamist. Muidugi ei peaks see lahendus tulema üleöö. Alles siis, kui nende kohta kawad tehtud, wõiks asuda iluplatside moodustamisele ja Merepuiestee õgwendamisele.

E. P.

Moskvast üle Põhjanaba Ameerikasse.

Wanasti jäämeremaad olid hädaohtlikud lennuasjandusele. Nüüd on lennuasjandus teinud edusamme, soojade kabiinidega lennukis on põhjanabareisud muudetud mugawamaks. Terwa aasta läbi on wõimalik lennata kõige külmemates kohtades Kanadas, Alaskas ja Siberis. Selles arengus on mänginud tähtsat osa kuulsad nimed — Amundsen, Eckener, Ellsworth, Nobile, Wilkins, Lindbergh, Tschestakow ja teised. Mõistagi, et seesugusel arktika wallutamisel on ka suur sõjaline tähtsus. Sest Põhjanaba ümber koonduwad uus ja wana maailm, Ameerika, Wenemaa ja Kauge-Ida. On neid, kes tõendawad, et siin, jäämeremaadel, asuwat tulewikusõdade ja -sündmuste keskkoht ja tegewuswäli. Arktises walitsewad kolm jõudu: Inglismaa Kanadaga, Ühendriigid Alaskaga ja Nõukogude Wene. Kõik need riigid püüawad arktisesse rajada õhuteid.

Nõukogude Wene töötab selle kallal juba aastaid. Jäämere kallasmaadele on asutatud 70 meteoroloogilist ja hüdrograafilist waatluspunkti. 1929. a. juba õnnestus Tschestakowil lennata Moskwast Ameerikasse üle arktika. Hiljem lendas sama teed Lindbergh. 3. augustil startis wene lendur Lewanewski polaarlennuks Wenemaalt Ameerikasse. Reis pidi minema Moskwast üle Põhjanaba ja lõppema San Franciskos. Mootoririkke tõttu oli Lewanewski sunnitud lendu katkestama. 7. augustil aga startis Ameerika lendur Post lennuks, millel oli just wastupidine suund. Posti lähtekohaks oli Seattle, siit edasi pidi reis minema Alaskasse — ja sealt üle Põhjanaba Moskwa.

Kuulutage „Pealinna Teatajas“

Surnute kättemaks.

Ark. Buhow.

Seda jutustas mulle üks minu suwituttawaid. Tundsin teda kui põhimõttelist poisimeest, ent kui sügisel teda kohtasin kellegi daamiga, ta läks segaseks, punastus ning kogeles:

— Tutwustan... Anna Nikolajewna... Minu naine. . .

See imelik lugu sündis . .

***

— Sellisel ööl tahaks elada läbi midagi erilist, — ütles Anna Nikolajewna, toetudes minu käele, — ja, üle elada, kogeda. . .

Ma wastasin lihtsalt:

— Wõib ju katsuda üle elada. . .

— Teiega? — Ta naeratas põlglikult. — Kas teie midagi tunnete. . . Teie lähete koju, heidate sängi. . .

— Ega ma ometi kesköö pea raudteeroobastele heitma, — wastasin sõngelt. — Wabandage, ma olen normaalne inimene. . .

— Ja muidugi. . .

Weidi waikinud, küsis ta:

— Teie näete seal, wasakul, kalmistut?.. Missugune kuupaiste ja waikus! Jube. . . Kas teid kunagi ei tõmba surnute juure?

— Ei. Praegu mitte. Seal on niiske ning mul on kollased kingad jalas.

— Nad pole nii kollased, kuiwõrd teie lihtsalt pelgate, — wastas Anna Nikolajewna.

— Eile tõendasite mulle, et ma ei sõitnud kaubarongiga pelgusest, täna on see kalmistu, homme ütlete, et ma ei kõnni arguse pärast jurnalistüümis linnatänawail. . .

— Aga kui ma teid palun. . .

— Jälle kalmistule? . . . Ei, ma ei lähe.

Ta seisatas, wõttis mul käest ning waatas mulle meeldides otsa:

— Noh, armas, kallis. . . Lähme. . .

Loodus annab naisele ilusad hallid silmad ning pehme rinnahääle ainult selleks, et teised teeksid rumalusi.

— Hea küll. Lähme.

Keerasime teelt kõrwale ja sammusime mööda porist jalgrada. Öö oli tõesti wäga ilus.

Kalmistul Anna Nikolaewna tundis, et erilise meeleolu silmapilk on kätte jõudnud. Ta istus ühe haua wõre ääres seiswale pingile ning küsis:

— Noh, kuidas?

— Mis kuidas?

— Kas on siin hea?

— Siin? Igaw on.

— Kas teid ei haara. . .

— Eriline meeleolu? Haarab. Lähme koju. . .

— Ei, oleme siin. . . Kas teid kunagi ei tõmba siia?

Kui ta oleks olnud rahulikult ning loogiliselt mõtlew mees, ma oleksin talle jutustanud, et tuleb aeg, mil mind wastu mu oma tahtmist siia kantakse, seni aga eelistan ma lõbustuda muis kohtades. Kuid mis tähendab rahulik loogika, kui naine, kõigi kuste, tahab midagi üle elada!

— Ma juba ütlesin teile. . .

— Waadake, kui ilus on see akaatsia.

— Kus?

— See seal.

—See? Talle on ta ilu pärast antud isegi omapärane nimi: kask. . .

— Ärge norige. . . Kujutlege, et surnud elawad. Elawad oma elu. . . Kuulewad meid. . .

Midagi tarka nad igatahes kuulda ei wõinud, kuna mulle omalegi miskipärast tuli tüdimus kuulata Anna Nikolajewna jutte teisest elust, meie maistest kirgedest jne.

Otsustasin sellele teha lõpu.

— Muidugi. Nad kuulewad. . .

— Ja neil on oma elu?

Wastasin:

— On. Eriti öösel. Lesib — niisugune koolnu ja korraga hakkab elama. . . Istume siin, aga äkki tema meie selja taga. . .

Anna Nikolajewna waatas kartlikult ringi ja nihkus mulle lähemale.

— See on kole, mis te räägite. . . Ma ei usu. . .

— Ma isegi ei usu, olen ainult kuulnud. . . Jutustati mulle. . . Istusid just nii, nagu meie kahekesi. . . Kõrwal oli ka wõre, just niisugune, nagu see siin. . . Ja korraga näewad. . .

— Ei maksa, ma palun. . . ma kardan. . .

— Surnud ei arwesta seda. Neil on omad kawatsused. . . Kui tulite, siis ka nähke. Nad roniwad siia maa alt. . .

— Kuulge, Aleksander Nikititš. . . Ma tahan koju. . .

— Koju? Ei. . . Siin on selline kuuwalgus ja waikus, ning jube. . . Nii siis, — millest ma. . . Ah, ja. . . Waatawad aga wõre takka. . .

— Kas te ei näe midagi seal puu juures?

— Puu juures? Niisama, tühja! Miski walge ja liigub. . . Noh, ja siis, wõre tagant. . .

— Tõesti, seal on miski walge. . . On wäga niiske, ma tahan koju. . .

— Koju? Magama? Kodus on nii harilik, aga siin. . . On olnud juhtumeid, et inimesed istuwad, korraga näewad nad midagi erilist ega saa enam tõusta. . .

— Mul on külm.

— Mis te räägite, juulikuus. . . Niisugune ilus öö. . . Hiljuti leiti sellisel ööl kalmistult minu üks sõber surnuna: Oli ehmunud millegi üle. . . Kuhu nüüd? Mis? Koju? Ei, wabandage, ma tahan natuke weel. . .

— Ma ei lähe üksinda.

— Muidugi, kui te nii kindlasti soowite. . . Ettewaatust. . .

Koju läksime kiirendatud sammul. Tawalise harjumuse wastu, ma ei waikinud. Nii kuidas mu fantaasia wähegi lubas, jutustasin ma palju huwitawaid lugusid, kus kangelasteks olid eriti häbematud ja kättemaksuhimulised surnud, kes tee peal inimesi taga ajasid, kolasid wõõrastes korterites ehk tõid kell kolm öösel tagasi hauale unustatud taskurätti

— Minu rätik on siin, — ütles Anna Nikolajewna aralt wahele.

— Ma niisama. . . Muu seas räägitakse. . . On olnud juhtumeid, et mitte rätik, waid kaotatakse nööpnõel, shall, aga surnu muud kui tassib. . .

Suwila juure jõudnud, tõmbas Anna Nikolajewna hinge tagasi ning waatas oma korteri pimedatele akendele.

— Täiesti tühi, — ütles ta erutunult, — teil on all inimesed, aga mul pole kedagi. . . Ma kardan.

— Noh, head ööd!

— Ma ju ütlen teile, et kardan. . .

— Noh, ma tulen teiega, kui tahate. . . Aga see pole hea. . . Kell kaks öösel. . . Kuidas sellele waadatakse. . .

— Teie? Minu juure? — Ta kehitas põlastawalt õlgu. — Mulle näib, et oma käitumisega. . .

— Ärge haawuge. . . Ma mõtlesin, et teie. . .

— Ma imestan, kuidas teie wõisite sellele mõtelda, et. . . Teie lähete nüüd magama?

— Muidugi magama. Head ööd, Anna Ni . . .

— Teie wõite nii rahulikult ära minna, nähes, missuguses olukorras ma olen. . . Muidugi, mis puutub see teisse. . .

— Kardate?

— Kardan, wastas ta tasa — ma ei lähe miski hinna eest üksi. Mul on selline tunne, et praegu, nii pimedas. . .

— Anna Nikolajewna! Mis saan siis mina. . . Ei wõi ju teie wärawa ette magama heita. . . Olete wäsinud. . . Minagi wajan puhkust. . .

— Ah nii. . . Minge siis. . . Ärge waewake end minu pärast. . . Sülitage naisele, kes teid palub. . .

— Kui teie minult paluksite midagi. . . Ei wõi ma ju teid aia ääre magama panna ega ise end koeraketi külge aheldada ja möödaminejatele haukuda. . .

— Ma ei karda möödujaid. . . Ise tegite mu araks. . . Kardan pimedust. . .

— Heitke magama. . .

— Aga korraga lähen ma ja minu toas. . .

— Ma waletasin, Anna Nikolajewna. Lihtsalt naljatasin. . .

— Ma olen ise lugenud. . .

(Lõpp 5-dal leheküljel).

Liiklemisônnetuste sagedus Tallinnas ja Stokholmis.

Liiklemisoludest umbkaudse pildi annab liiklemisônnetuste arw. Kus see arw on suur, seal lonkawad liiklemisolud ja liiklemiskorraldus. Ei saa aga unustada seda, et liiklemisônnetuste arw oleneb mootorsõidukite arwust. Kus on wähe autosid ja mootorrattaid, seal ei ole kõrge ka liiklemisônnetuste arw.

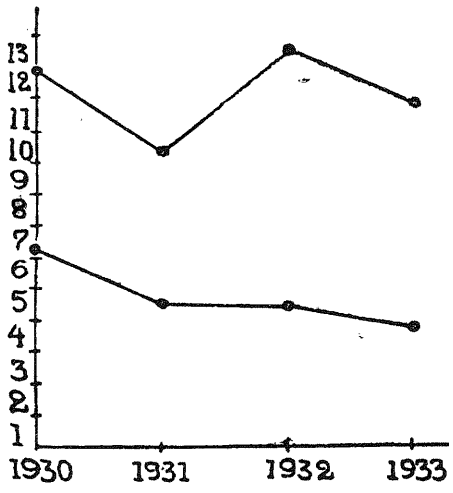

Inimônnetuste graafika 100 sõiduki kohta Tallinnas ülemine) ja Stokholmis.

Kui nüüd kõrwutada põhjamaa moodsaid linnu ja Tallinna, ning wõrrelda liiklemisônnetuste arwu neis, siis näitawad andmed selgesti, et liiklemisolud Tallinnas jätawad soowida, kuna liiklemisônnetuste arw meil on tunduwalt kõrgem.

Toome wõrdluseks Tallinna ja Stokholmi andmed liiklemisônnetuste kohta:

Tallinnas oli:

	1930.	1931.	1932.	1933.
Mootorsõidukite arw	1596	1642	1609	1541
Liiklemisônnetustel said surma	8	7	7	7
Liiklemisônnetustel surnuid ja wigastat.	190	170	202	167
100 sõiduki kohta inimônnetusi	11,9	10,4	12,6	10,8

Stokholmis oli:

	1930.	1931.	1932.	1933.
Mootorsõidukite arw	23847	24784	23578	22400
Liiklemisônnetustel said surma	45	35	31	23
Liiklemisônnetustel surnuid ja wigastat.	1483	1355	1278	1132
100 sõiduki kohta inimônnetusi	6,2	5,5	5,4	4,7

Nendest arwudest ja arwjoonisest nähtub, et inimônnetuste arw meil 100 sõiduki kohta on ligikaudu pool suurem kui Stokholmis. Wiimasel ajal liiklemine meil näitab paranemist, mis saawutatud liiklemiskorralduse muutmise ja tugewama kontrolli abil. Need abinõud üksi ei jaksa meil liiklemisônnetuste arwu wiia Stokholmi ja Helsingi tasemele. Autosõitjad ise küll soowitawad, et seatagu meil sisse kindlad tänawast ülekäimise kohad, et siis inimesed kõnniteelt ei hüppaks ootamata autole ette, mis meie kitsastel tänawatel sagedasti on liiklemisônnetuse põhjustajaks. Aga seegi abinõu waewalt aitaks, sest siiüdi on ikka esijoones wanalinna kitsad tänawad. Kui meil kesklinnas kõnniteed oleksid laiemad, siis ei oleks ka palju neid, kes kõnniteelt nimelt astuwad autoteele. Seepärast ainukeseks mõjuwaks abinõuks, mis meil liiklemisônnetusi wähendaks, on liiklemise ümberkorraldamine nii, et wanalinn oma kitsaste tänawatega jääks liiklemise ringwoolust kõrwale.

Raudteele ja trammile ühine jaamahoone.

Pärnu mnt. elektritrammi roobaste mahapanekuga on jõutud raudteeni. Siia, Tondi raudteepeatuskohta, tuuakse lähemal ajal üle endine Pärnu mnt. trammi lõppjaam. See saab siis trammi- ja raudteepeatusele ühiseks koduks. Ühtlasi saab see tulewikus selleks sõlmpunktiks, kust Nõmmelt tulijad otsemaid pöörduwad linna. Nõmmelased juba rõõmustawad, et mis nüüd wiga, wõtad korwikese näpu otsa ja sõidad otseteed Tallinna turule.

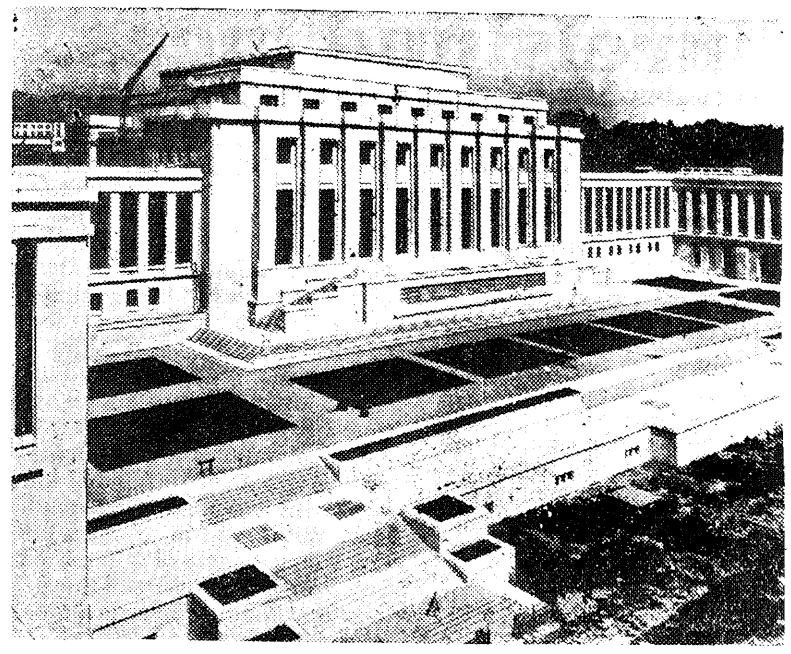

Rahwasteliidu uus hoone Genfis.

Ühel on totalisaator, teisel on plats, aga hipodroomile ei saa elu sisse.

11. aug. pidi hipodroom algama oma tegewust, kuid kuulda ei ole kihku ega kõhku. Senini oli hipodroomi peremeheks „Hobuse harrastajate ja armastajate selts". Seal oli a ja o hobusekaswataja Wenter. Nüüd moodustati sihtasutis „Tallinna hipodroom", kellele anti totalisaatori pidamise õigus. Nimetatud sihtasutis tahab nüüd hipodroomi selle seniselt omanikult Wenterilt ära osta ja pakub ostuhinnaks 14 miljonit. Wenter aga nõudwat 18,5 miljonit. Nii kaubeldakse, ühel on totalisaatori õigus, teisele kuulub krunt — aga kokkuleppele senini ei ole jõutud. Hipodroom seisab.

Ühelt poolt räägitakse, et kui müüja ei jäta alla, siis otsitakse uus koht ja asutatakse sinna hipodroom. Et praegune koht ei olegi sobiw, on liiga tuuline ja mõjub traawlite terwisele. Sobiwamaid kohti leidub mujalgi, ja kui mitte ligemal, siis kas wõi Liiwal.

Teiselt poolt jälle kuuldub niisugust juttu, et tehke pealegi uus hipodroom — näis, kust te need hobused wõtate. Wenter ise, meie nimekaim hobustekaswataja, olewat lubanud oma traawlid saata sihukesel juhul Rootsi hipodroomile ja osa hobusekaswataja olewat temaga ühel nõul.

Nii see asi paigal seisab, kaubeldakse ja kaalutakse, need aga, kes olid harjunud totalisaatoril tegema wäikest „mängu", need on mures. Eesti „Monte Carlo" seisab.

Linna aruanne näitab ülejääki.

Neil päewil ilmus trükist Tallinna linna 1934./35. a. aruanne. Aruandest nähtub, et eelmise aasta eelarwe on täitunud. Üldsummas, aruande järele, oli linnal möödunud aruandeaastal kulusid 9.387.039 kr. 36 snt., tulusid 9.388.170 kr. 77 snt., ülejääk 1.134 kr. 41 snt. Paistab aga, et linna tegelik ülejääk on tunduwalt suurem, mis on kantud kapitalide arwele. Nii, näiteks, on kantud uue raekoja ehituskapitali suurendamiseks 100.000 kr. See näitab, et linna aruanne on lõppenud tegelikult suure ülejäägiga. Kinniswaraomanikud, kui linna suuremad maksumaksjad, loodawad, et linnawalitsus wähendab wiimaks ka nende maksukoorma wähendamisele mõtleb. See nõue on põhjendatud ja seda on peale majaomanike linnawolikogus nõudnud isegi üürnike esindajad, kes wäga hästi teawad, et kinniswaramaksu alandamine wõimaldab majaomanikel alandada üüre.

Lasnamäele tekib tööstusrajoon.

Lasnamäele on siginenud täieline tööstusrajoon. Warem olid siin „Estonia eksporttapamajad", Wennad Kimbergi traadi- ja naelawabrik, „Odori" keemiatehas, Wennad Tofferite riidewabrik ja katusepapiwabrik. Hiljuti asutati juure sooletööstus. Ühtlasi laiendasid tööstusruume Eksporttapamaja ja wennad Kimberg'ite traadi- ja naelawabrik. Wiimasel walmis neil päewil uus 3-kordne tööstushoone.

See tööstusrajooni tekkimine linna äärealas on soowitaw ja linnal tuleks seda edendada. Siis ei kujuneks uued tööstused elamurajoonidele linnas tülitawaks. Teiselt poolt peaks linn hoolitsema, et seesugustes rajoonides eeskätt saaks soetatud heakorraseaded ja korraldatud liiklemine ning ühendus linnaga. Praegu aga Lasnamäe rajoonil oma tööstustega puudub wesi ja mustaweekanalisatsioon. Kuigi selle ringtenna majaomanikud omapoolt kõik on teinud, ei näi weekõsimus sammugi edasi nihkuwat.

Elektritrammi materjal on ostetud.

Pärnu maantee elektritrammi liiprid ja roopad on walmis ostetud. Roopad, arwult 831, telliti Düsseldorfist juba juunikuul ja saadi kätte juuli lõpuks. Roopad on 13—15 meetrit pikad; ühtlasi nendega telliti Saksamaalt ka 181 sidelatti.

Liipripakkudest osa osteti raudteewalitsuselt. Wiimane ja suurem osa osteti eraettewõtjailt. Need käis trammiosakonna esindaja hiljuti Walgas wastu wõtmas. Liipripakud lõigati talwel, on nüüd mitu kuud kuiwanud ja anti immutamiseks Walga raudteetehastele. Walgas osteti kokku 6070 liiprit, à 2 kr. 35 s. Sellega on materjal käes ja ei ole takistusi elektritrammi tee ehitamiseks.

Balti ekspress sõidab otse sadamasse.

Põhja puiesteel on alustatud uue otsejoonelise raudteeharu ehitamist sadamasse, mis läheb rööbiti puiesteega. Tööde läbiwiimisel tuli kõrwaldada rida ilusaid pärni.

Uus raudteeharu ehitatakse „Balti ekspressi" tarwis, mis tee walmimisel sõidab otsekohe sadamasse, kuhu wälismaalt siiasõitjatele ja sinnasõitwatele ehitatakse rummikas ootemum.

Uus tööstus Eestis.

Mõne kuu eest awati Tallinnas, Kotsebue tänawal uus tööstusettewõte „JKS"", mis walmistab lennukite ja autode plahwatusmootori küünlaid. Need esemed iseenesest on wäikesed, kuid kallid, näiteks küünal lennukimootori tarwis maksab keskmiselt kahekssa krooni. Seni weeti kõik need küünlad wälismaalt. Mõttele, kodumaal neid küünlaid hakata walmistama, tuli ettewõtte asutaja Jogur siis, kui ta lennuwäes aega teenis ja sealse awiomehaanikakooli lõpetamise järele üht sealset töökoda juhtis.

Tööstus on tellimistega üle kuhjatud. Tellimisi on tulnud ka Soomest, kuna Lätiga käiwad läbirääkimised.

Produtseerimist raskendab tegewuskapitali nappus ja wilunud asjatundjate-tööliste puudus.

Wiljandis nõutakse majade kordaseadmist.

Nagu Wiljandist teatatakse, on sealne linnawalitsus politsei kaudu andnud wälja käsu, et kõik majad linnas tulewad wäliselt korda seada, laudadega kinnilöödud aknaid ega uksi ei tohi olla. Nõude tähtajaks on määratud 1. oktoober. Selletõttu Wiljandis ehitustöö on muutunud elawaks. Sisuliselt tähendab see nõue uute korterite soetamist. Sest Wiljandis oli senini üle paarikümne maja, kus kõik korterid ei olnud wälja ehitatud. Kuna korteripakkumine Wiljandis ületab tunduwalt korterite nõudmise ja wajadus korterite wäljaehitamiseks oli wäike, siis selle käsu põhjal majaomanikud on sunnitud kortereid wälja ehitama, waatamata sellele, kas see tasub wõi mitte.

Kui aknad ja uksed ette ehitatakse, siis loomulikult korteri walmisehitamine ei tekita enam suurt peawalu. Nii on oodata, et Wiljandi selleks talweks saab juure mõnikümmend uut korterit.

Uus bituumentee Balti jaamas.

Tallinna Balti jaamas korraldatakse praegu jaamaesise perrooni nr. 2, kuhu saabuwad ja kust wäljuwad Haapsalu ja ka osa Paldiski ronge. Platworm bituumendatakse üleni ja loodetakse saada walmis järgmise nädala lõpuks. Töid korraldab Riigi Põlewkiwitööstus. Praegu on tööl 10 töölist. Platworm nr. 2 on pikeim Balti jaamas, millest bituumendatud ala on umbes 300 m.

Waatamata sellele, et tööd pooleli, saabuwad ka praegu rongid nimetatud platwormi juure, kuigi teraw paekiwikillustik lõhub reisijate jalanõusid. Ümberkorraldamised teistele perroonidele sõiduks tekitaksid suuri raskusi, kuna sealt wäljub-saabub päewas 15 rongi.

Tellige „Pealinna Teatajat"

Kõnesolewate wabrikusaaduste juures on eseäralik see, et toormaterjal maksab ainult mõnikümmend senti. Hinna ajab kalliks aga küünalde wäljatöötamine, mis nõuab palju tööd.

Tallinna päev

Protokollid tehti Sergei Golubowile kerjamise pärast Harju tänawal, August Kokk'ale, eluk. Aafrika t. 31—7, wiinajoomise pärast Wiruwärawa mäel, Oskar Jakobson'ile, eluk. Nõmmel, Jaama t., mustuse tegemise pärast Olewiste t. 1 maja koridori, Sophie Hartig'ile, eluk. Pikk t. 28—8, koera lahtihoidmise pärast, Richard Martinson'ile, eluk. Girgensoni tän. 1-b—3, koera lahtiselt ringi joosta laskmise pärast, mootorrattur Nikolai Lipinsk'ile, eluk. Heina t. 10—1, Rannamäe teel ilma suunda näitamata sõitmise pärast ja August Tonna'le salaja üle piiri käimise pärast.

Pisiwargus. Maria Schmidt, eluk. Ole t. 43—7, teatas, et tema töökohas Koidula t. 36—2 on temalt ära warastatud 6 kr. 60 snt.

Teotas kaitsewäge. Aleksander Weske, eluk. Kristiine t. 25—5, kaebas politseile, et teegi Eduard Lunk on temale Weerenni ja Liiwalaia t. nurgal öelnud: „Kaitsewägi on rämps ja teie olete ka rämps". Süüdistab Lunki kaitsewäe ja enda teotamises.

Huwironglased kaklesid. Politsei poolt koostati protokoll Israeli t. 20—16 elutsewa Oswald Posti, Juurdeweo t. 14—13 el. Johannes Triksbergi ja samas elutsewa Maali Worsmanni peale, kes 11. skp. huwirongi wäljasõidul Saku-Kiisale omawahel kaklesid.

Rikkusid rahu. Kordnik Simsoni awaldusel koostati protokollid U. Tatari t. 7—6 elutsewa Woldemar Kornaki ja Raudtee t. 64—6 elutS. Arnold Kuusiku peale, kes samas rahu rikkusid.

Rikkus sõimates rahu. Aurelie Guszeza awaldusel koostati protokoll Ewi Jürise peale Liiwalaia t. 2 toiduainete poe ees sõimamise pärast. Guszeza süüdistab Jürist rahurikkumises, kuna see sõimanud ja karjunud walju häälega.

Kaklesid tänawal. Politsei poolt koostati protokoll S. Pärnu mnt. ja Siiwersi t. otsa kohal kiskemise pärast S. Pärnu mnt. 57—17 elutsewa Elmar Grünlingi ja Nõmmel, Männiku tee 8 elutsewa Jaan Allmanni peale.

Joobnud olekus paigutati arestimaja 3 isikut.

Paljureisinud mees.

„Tulge homme õhtul teeveele“, ütles mulle proua kaubandusnõunik Himmelberg. „Teie leiate meilt härra Biegleri. Üks paljureisinud mees. Ja ta mõistab nii kuulmata hästi oma reisidest kõnelda“.

Ma läksin teele. Ja Biegler oli ka seal. Kui teeseltskonna keskpunkt.

Ja jutuajamine? Selliseid stseene näeb varietees. Astub, näiteks, üles maailmakuulus shonglöör. Mu jumal, ta võib oma pallid võtta ükskõik millisest nõust ja teha oma kunsttükke. Vaatamata sellele, on tal kaasas üks või kaks assistenti, kes talle viskavad palle. Täpselt samuti oli paljureisinud Biegleriga. Ta oli kuulus shonglöör, kes seda ootas, et meie teised, seltskond, viskaksime palle.

Nii näiteks jutustas härra kaubanõunik Himmelberg, majahärra, et tema lapselast paar päeva tagasi ristiti. Biegler kuulas seda hajameelse naeratusega pealt ja arvas siis: „Olete te, mu härrased, juba midagi kuulnud Zauri neegrisuguharust?“ Kõik seadsid end kuulamisvalmis, kuna shonglööril oli juba pall, millega ta nüüd tahtis sooritada huvitavamaid kunsttükke. Ja kõik nõustusid: „Ah ja, kuulnud oleme me zauridest juba küll. . . tumedad, loomulikult, ainult... Mida säärastest metsikutest suguharudest teatakse...“ Mina kui ainuke tahtsin öelda, et ma senini vähematki pole kuulnud zauri neegrisuguharu olemasolust; ma jätsin aga selle tegemata, kuna ka varietees ei tehta vahelhüüdeid.

Ja Biegler, paljureisinud mees, algas:

„Haruldasemaid varrukombeid, mis ma oma reisidel kunagi olen näinud, olid zauride juures. Te teate ju, see on täiesti metsik neegrisuguharu Kesk-Aafrikas. Kolm päeva pärast sündimist heidetakse vastsündinud lapsed tulikuuma vette. Endastmõistetavalt kisendavad vaesed põnnid hirmuäratavalt. Nüüd, mõne aja pärast, võetakse nad veest välja ja keegi ei muretse enam nende pärast. Kui laps aga ei karju — mida ka vahel ette tuleb, — siis kutsutakse kohale sugukonna vanemad ja preester, mille peale algab kolm ööd-päeva kestev tseremoonia. Selle lapse kohta usuvad zaurid nimelt, et jumal Schisma, jumalate jumal, on võtnud ta oma erilise armu alla. Need lapsed võtab sugukonna vanem, keda nimetatakse Eronguks, oma hütti. Tema on tulevane preester ja pealik“.

Kõik värisesid. Kui kena ühe mehega laua ääres istuda, temaga teed juua, kes zauride juures Kesk-Aafrikas oma silmadega näha võis, kuidas neegrilaps keevas vees ei karjunud, kuna jumal Schisma, jumalate jumal, teda oli võtnud oma erilise armu alla.

„Üldse zaurid!“ kõneles Biegler edasi. „Kas teate, et zauri-beebisid kunagi ei tohi imetada nende oma emad?“

„Ah mitte! Tõesti?“ hüüti läbisegi. „Väga huvitav! Jutustage palun! On siis Kesk-Aafrikas ammesid nagu meil?“

Biegler naeratas kannatlikult. „Ei, ammesid meie mõttes ei ole loomulikult mitte. Kuid zaurid on kindlas usus, et emapiim sisaldab ranogošti...“ Tekkis paus. Keegi ei teadnud, mis see ranogošt on; kuid keegi ei tahtnud loomulikult paljastada oma nõrka kohta. Kuni Biegler ise edasi seletas: „Ranogošt on vaenulike neegrisuguharude mürk. Ja saaga räägib, et kord — hallide aegade eest — üks ema oli saanud haavata vaenlase odast, mille ots oli kastetud ranogošti. Sellest peale ei tohi zauriemad omi lapsi enam imetada. On huvitav vaadata, kuidas beebid terve päeva läbi rändavad ühest hütist teise, et imeda võõrastelt emadelt.“

„Ja,“ küsis Pasch ärevalt, „kas võõrastel emadel pole siis ranogošti?“ — „Ei, armuline proua. Ranogošt mõjub ainult oma lapsele. Mitme vere segamine peab ranogošti tegema mõjutuks.“

Seltskond istus mõtlikult, sel ajal kui Biegler suure mõnuga sõi torti. Ja proua kaubandusnõunik surus vägisi alla õhkamise: „Millised barbaarsed kombed!“

„Barbaarsed?“ küsis Biegler veidike pilkavalt. „Oh, proua kaubandusnõunik, mis ütleksite te siis masohiitidest, kui te juba zaurid leiate olevat barbaarsed? Te teate ju ometi, mis need masohiitid on?“ Järgnes üldine nõusolek. Ma tulin endale hirmus harimatu ette, kuna ma vähematki polnud kuulnud masohiitidest. Nüüd aga kuulsin ma Biegleri suust väärtusliku seletuse: „Masohiitid on üks haruldane buddistide usulahk kivisel Radomi alal Aasias, Pocipoticipli lähedal. Zauride juures Aafrikas pannakse vastsündinud lapsed ainult tulikuuma vette, kuid kuulge, millised tseremooniad järgnevad sünnile masohiitide juures. Niipea kui Pocipoticipi jalal sünnib üks laps, peab tapetama kõige vanem usulahust. See on ürgvana komme ja seda peetakse aastasadu pühaks.“

Proua peakonsul Biberauer, õrn punablondiin, karjatas. Kõik naersid. Ja Biegler pöördus proua peakonsuli poole: „Palun, ärge ehmatage! Vanad masohiitid teavad oma saatust noorusest peale. Ja nad ei leia selle juures midagi, et nad peavad ruumi andma noortele. Just vastupidi, kui mõni naine nende sektist omab lootuse last saada, valmistuvad nad väga rõõmsalt surmale. Ja nad püüavad liigutaval viisil kasulikud olla sellele naisele, kes neile sünnitab surma.“

Ta katkestas end: „Kuid — kõneleme lõbusamatest asjadest. Mitte kõik rahvad ei oma selliseid süngeid usukombeid kui zaurid ja masohiitid. On olemas, näiteks, üks täiesti uurimatu laplaste suguharu, keda ma oma viimasel polaarreisul täiesti juhuslikult avastasin. Lasksin end põhjapõtradel viia üle lumekõrve. Umbes 498 kraadil põhjalõunast, Alatata merelahes, leidsin ma erilisi inimesi. Välimuse järgi võis pidada neid laplasteks. Kuid tihe, must juuksekasv ja praokil, sügaval silmad mongoolia päritoluga tõendasid haruldast rassisugu. Ma leidsin siit Alatata merelahest täiesti isepärase, enam kui lõbusa rahvakese eest. Siin võis kõnelda pärsia, hiina ja lapi vere segust. Oma keeletundmise abil sain end enam või vähem mõistetavaks teha. Leidsin end nii siis suguharu juurest, mis kandis tirausa nime. Igal juhul pole tirausid mingi suletud suguharu. Laevaõnnetute segust laplastega tekkinud, elasid nad omapärast loteriielu. Nende juures ei otsustata midagi valimise või sotsiaalsete vahede põhjal, vaid kõik loositakse lihtsalt välja. Loositakse välja, kes saab kuningaks ja kes saab omale relvastatud jõu, kes kõrgeid makse maksab või kes maksukohustusest on vabastatud, ja isegi see, kes saab isandaks, kes sulaseks, määratakse loosi teel kindlaks.“

„Ja — on tirausid õnnelikud?“ küsis härra peakonsul Biberauer põnevalt. — „Eranditult õnnelikud,“ vastas paljureisinu. „Mõelge ainult, kui õnnelikud inimesed olema peavad, kes igapäev võivad loota, et loos neid kuningaks teeb. Igaüks teenib meeleldi ja kannab kõiki koormusi, kuna ta võibolla juba homme eluloteriil saab rikkaks ja võimsaks. Igal juhul pole see loteriikomme kindlasti mitte põhjamaise päritoluga. See on arvatavasti sisse toodud laevahukkumisel sinna asunud hiinlaste või pärslaste poolt, mis õnnelikul viisil segunes laplaste külgesündinud passiivsusega.“

Ma pidin südamest nõus olema, et me härra Biegleriga saatsime tõepoolest mööda ühe huvitava õhtu. Ja ma olin õnnelik ta kinnituse üle, et ma koduteel võin temaga liituda. „Ma kadestan teid teie reisude pärast,“ ütlesin talle. „Kui vaene on ometi meiesugune, kes kunagi välja ei pääse oma kitsast maailmast. Ja teie! Teie elate nii palju läbi! Te näete nii palju! Lugu nende masohiitidega näiteks...“

Härra Biegler silmitses mind külje pealt. Siis küsis ta: „Kas olete tõsine inimene?“ — „Oh, ma mõtlen...“ — „Siis võin ma aus olla. Ärge kadestage mind. Ja ka zaure mitte. Ja tirause ammugi mitte...“

„Kuidas?“ küsisin ma pettunult. „Kas neid siis polegi? Ja... lõpuks... teie ei reisigi...“

„Oh ja. Ma reisin väga palju. Kuid, kullakene, kas te siis ei tea, kuidas need reisud välja näevad? Mis seal läbi elatakse? Raudteed, autobused, luksushotellid, siin ja seal tükikene kõrbe või lagunenud püramiid. Kui hästi läheb, lastakse hea tasu eest sisse kusagile lagunenud india templisse. Aastaid kestnud reisu järgi läbi kogu maailma ei elanud ma õieti midagi rohkem läbi, kui seda võib lugeda parematest reisukirjeldistest. Ja mis järeldus sellest? Inimesed ütlesid: „See Biegler on idioot. Kupatab läbi maailma ja ei oska midagi jutustada.“ Ma hoidsin nii siis sellest ringiratsutamisest tagasi. Võtsin zaurid ja nende ristimiskombed, masohiitid, kes üksteisele peavad ruumi tegema, ja tirausid oma loteriiga. Kui soovite, võin teile jutustada veel tuhat sellist lugu. Nad kõlavad kõik tõepärastena, kuna nad pole järgiuuritavad. Ja ma imponeerin inimestele. Mind kuulatakse ja imetletakse. Vaadake, nii saadakse tähtsaks inimeseks. Tõde on kahjuks liig vähe romantiline. Ja ma pole seda kunagi näinud, et keegi ütleks: „X. Y. kutsun ma omale meeleldi külla, kuna ta räägib põhjalikult tõtt!“ Sel ajal te võite igal pool kuulda: „See Biegler on üks huvitav inimene. Ta teab nii palju ja temaga olles omatakse nii paljugi...“

VÄLISMAILT

Saksamaa ja juudiküsimus.

Saksa siseminister Frick walgustas riigi sisepolitilist programmi ja puudutas seoses sellega ka juudiküsimust. „Juudiküsimuse lahendab Saksamaa nii, nagu NSDAP (rahwussotsialistide) programm seda ette näeb.“ Minister hoiatas metsikute juudiwastaste ülesastumiste eest, mis mõjuwat ainult kahjutegewalt. Sedasama lõppeesmärki — kaotada Saksamaalt juutide mõjuwõim — wõiwat saawutada legaalsel teel. Dr. Goebbels teatas, et tulewikus keelatakse Saksamaal abielu juutide ja sakslaste wahel. „Meie ei wõi lubada, et rassihäwinemine kestaks edasi ka tulewikus.“

„Teraskiiver“ aeti laiali.

8. augustil politsei lõpetas „teraskiiwri“ (NSDFB) tegewuse Berliinis, Brandenburgis, Pommeris ja Ostmargis. Liidud ühes allosakondadega suleti ja waranduse riigistati. Sulgemiste põhjuste kohta seletas Esseni parteipäewal siseminister dr. Frick: „Teraskiiver, ilma et liidujuhatus seda oleks nii soowinud, oli kujunenud organisatsiooniks, mille ümber koondusid riigile ja rahwussotsialistide parteile waenulised jõud. Sellepärast suleti presidendi käsul „teraskiiver“ awaliku rahu ja julgeoleku huwides. Mitmel korral olen mina „teraskiiwri“ juhtide tähelepanu juhtinud sellele, et üldise sundwäeteenistuse sisseseadmisega selle organisatsiooni ülesanded on täidetud ja organisatsioonil endal ei ole enam tähtsust. Ma ootan, et „teraskiiwri“ liidujuhatus sellest teeb järeldused ja lõpetab ise täielikult liidu tegewuse, wõi muudab oma organisatsiooni üldiseks sõduritekoondiseks, millega kaoksid wastolud.“

Mõistagi, et see sanum Saksamaa praeguse režiimi wastaste arwu tunduwalt suurendab.

Kommunism tõstab pead

„Daily Telegraph'i“ Moskwa kirjasaatja teatab, et kommunistliku internatsionaali koosolek, millest osa wõtsid kõigi riikide kommunistlikud esindajad, otsustas „kommunistliku propaganda täit jõudu pühendada Saksamaale.“ Ühtlasi tehti teatawaks, et Saksa kommunistid kujundawat „natsirežiimi“ wastast ühisrinnet Saksamaal.

Wõib märkida ka seda, et prantsuse ameti ühingute president Jouhaux tegi hiljuti awalikkusele teatawaks, et üldise ametiühingute liidu ja kommunistliku ametühingute liidu ühinemine toimub lähemal ajal. Näib, et nendes rahutustes, mida Prantsusmaa praegu läbi elab, kommunistid on peaosalisteks. Rasked streigirahutused, mis puhkesid Prantsuse sõjasadamates Brestis, Toulonis, samuti kaubasadamates Le Havre'is ja Cherbourgis, olid algatatud kommunistlike laewachitustööliste poolt. Nende rahutuste mahasurumine sõjawäe abil nõudis walitsuselt suurt pingutust.

Idamaa ühineb Itaalia vastu.

„Star“ teatab, et Idamaal on märgata liikumist, mis on sihitud Itaalia wastu. Selle liikumise kandwaiks jõududeks olewat Türgi, Iran ja Afganistan. Nende mõtte osalisteks olewat Araabia riigid Hedžas ja Jemen.

Desarmeerimiskonverents tuleb kokku.

Relwastuswähendamise konverentsi esimees Arthur Henderson kutsus 13. septembriks presiidiumi Genfi kokku. Arutamise alla tuleb desarmeeriminskonverentsi praegune seisukord ja edaspidised ülesanded.

Revolutsioon 4000 aasta eest.

Leydeni muuseumis asub papüros, mis jutustab revolutsioonidest ja riigikordade muutustest wanas Egiptuses.

Papürose algus, kahjuks, on läinud kaduma, kuid keele järgi otsustades see on kirjutatud umbes paar tuhat aastat enne Kristust. Hirmus revolutsioon, mida selles kirjeldatakse, toimus nii siis umbes 4000 aastat tagasi.

Tolleaegne haritlane Ipu-Wer ilmus waarao juure ja, tuletades meelde tema kohustusi, maalis pildi rahwa raskest seisukorrast.

Berliini egiptoloog Ermann annab papürose sisu edasi järgmiselt:

„Rahwahulk pekksis läbi ametnikud ja wõttis neilt ära kõik aktid. Seadused loobiti wälja kohtuhoonest.

Pärast seda kõik tulid wälja tänawale ja elamrahwas jookksis laiali igasse külge. Kuningale öeldi, et ta peab pühalt täitma oma kohustusi. Ta peab olema oma rahwa hingekarjaseks.

„Kus ta siis on täna? Magab ta, wõi? Miks me ei tunne tema wõimu?“

Riigis, nähtawasti, sündis määratu murrang, kuna edasi papüroses teatatakse:

„Mis oleksles eile, seda täna juba enam ei ole. Maa keerleb nagu treimise wõll: inimesed hüüawad: „Ajame oma seast ära kõik rikkad ja tähtsad.“ Majades kõik orjad kõnelewad julgelt ja wabalt. Kui aga isandad katsuwad awada oma suid wastamiseks, teenijad pöörduwad neist ära.“

Rahwas seab üles nõudmise, et kõik olekjid ühetaolised ja et suurniku poeg oleks samasugune, kui orja poeg. Kuid sellele asjweel ei jäänud püsima ja sündis weel midagi halwemat. Papüros teatab, et kõikide suurnike lapsed heideti peaga wastu seinu. Rikkad ja wõimukad inimesed muudeti orjadeks ja nad pidid sooritama kõige raskemaid töid. Need, kes warem kandsid kalleid riideid, on nüüd kaetud närudega. Tähtsad naised nuutusid kerjusteks ja kõndisid teedel, paludes armuandi. Wärawad ja sambad olid häwitatud, käsitöölised loobusid oma tööst. Kaubandus jäi seisma.

Selle-eest see, kes warem magas kõwal naril, puhkab nüüd uhkes woodis. Kellel warem polnud leiwaraasu, sellel on nüüd aidad tulwil. Kes warem wahtis wette, see waatleb end nüüd peeglist.

Eriti tugewasti awaldus rahwa wiha ametnike wastu, kes walitsesid rahwast kawaluse ja mitmesuguste kirjalike aktide abil. Ametnikud aeti kõikjalt ära ja löödi maha, kui kohati neid tänawal. Kohtuhooned on laiali kantud, seadused on häwitatud. Rahwas muutus karja sarnaseks, kellel puudub karjane. Röövlid tänawatel tungisid inimeste kallale ja röövisid ning tapsid täiesti ilma karistuseta. Talupoeg wõis oma tööd teha waid jalatallast kuni pealaeni relwastatult, wõi ta ei teinud üldse midagi. Lõpuks tuli nälg. Inimesed wõtsid toidu ära sigadelt, et rahuldada oma nälga. Kadus lõbutsemine. Kõik elu rõõmud haihtusid jäljetult. Igaüks ohkas ja ütles: „Ah, tuleks ometi surm! Ah, kui kõik see ometi kiiremalt üks-kõik kuidas lõpeks!“

Mil moel egiptlased sellest anarhiast pääsesid, pole meil teada. Igal juhtumil aga tõestab papüros weel kord Ben Akibi sõnu: „Kõik on juba olnud.“

Neli päeva.

Laupäewa hommikul laskis Kohila wallas elutsew aednik-taluomanik Joh. Manso rewolwrist kuuli samas asunduses elutsewale Joh. Kamale wasemasse jalga. Laskmine sündis omawahelises kakeluses, mis tekkis teadmata kust kohalelennanud mesilaspere pärast.

Metsik pussitamine leidis laupäewa õhtul aset Toola külas Petserimaal päritolewate kraawitööliste wahel. Kakelusel haawas Wassili Lukitrow elukardetawalt Aleksei Pawlowi ja Timofei Porowikowi.

Raske autoõnnetus juhtus laupäewa lõunal Tatari t. ja Wäike „Pärnu maantee nurgal, kus weoauto ajas täiesti puruks sõiduauto, wigastades ka sõidukis istunud Saksa riigi kodanikku Adelaide Maischauki ja taksoauto juhi. Õnnetus oli tingitud weoauto juhi ettewaatamatusest.

Pühapäewa warahommikul kukkus Raua t. 42—5 kolmanda korra aknastalla Wilhelmine Torokos, kes tund aega peale haiglasse toimetamist heitis hinge. Missugustel asjaoludel Torokas aknast wälja kukkus, pole esialgu teada.

Omawahelisel kakelusel löödi puuhaluga surnuks Mustwee alewis elektrijaama juures Arnold Tamm. Meelemärkuseta mees toimetati Tartu haawaklinikusse, kus ta esmaspäewa hommikul suri. Lööja on esialgu tabamata.

Raske omnibuseõnnetus, kus neli sõitjat said tõsisemaid wigastusi, juhtus pühapäewa õhtul kella 6 ajal Jõgewa lähedal Tartu omnibuse B-147-ga. Omnibus jooksis Kurista asunduse kohal Tallinna-Tartu maanteel ühes 30 reisijaga kraawi küljeli. Õnnetuse põhjustas arwatawasti suure kiirusega kihutaw sõiduauto, mis weoautole wähe ruumi jättes, surus selle kraawi.

Esmaspäewa warahommikul leiti surnult Kehra ja Aegwiidu waheliselt raudteeliinilt lamamas 44-aastane Marie Küttmann, kes pärit Harjumaalt, Alawere wallast. Kuidas ta rongi alla sattus, pole teada.

Jõkke uppus esmaspäewa õhtul kella 8 ajal Meeri wallas, Tõrawere weski juures ehitustööline Alfred Jans, 29 a. wana. Ta oli läinud pärast tööaja lõppu weskijärwe suplema, kus teda arwatawasti tabas kramp.

Teisipäewa hommikul saabus lennukil Helsingist Poola wälisministri J. Becki abikaasa. Pr. Beck peatus Tallinnas kella 4-ni p. l. Eesti wälisministri J. Seljamaa abikaasa külalisena.

(Algus 2-sel leheküljel).

— Ka need waletasid.

— Ma siiski kardan... Teate, mis... Ärge tundke ennast solwatuna... Kas ei wõiks te magama heita esikusse? Ma lukutan oma uksed... Seal on pink...

— Ma ei taha pingil magada.

— Aga kui ma teid palun, — ta waatas jälle meelitades mulle silmi, ja hääl wärises tal. — Armas, kallis...

Pingil oli halb magada. Tundsin seda kohe, kui sellele waid katsusin istuda. Kümne minuti pärast koputasin ma ukselе.

— Magate?

— Mis siis? — küsis Anna Nikolajewna erutatult.

— Niisama. On ikkagi tühi korter. Pime. Mulle räägiti ühest juhtumist...

— Ma ei kuule... Siin on tõega üsna pime... Jube...

— Ja sel korral oli ka... Pime... Tühi korter...

Juhtum oli tõega jube. Ära kuulanud selle, Anna Nikolajewna mõtles kuidagi kaua, tuli ukse juure ning awas selle.

— Ehk istuksite söögitoas? — küsis ta kõheldes. — Ma isegi laman ja mõtlen... tühi, hirmus...

Ohkasin kergendatult ning läksin söögituppa. Kas oli see kaastunne wõi miski muu, mis mind sundis kahe järgnewa suwituskuu jooksul Anna Nikolajewnat mitte üksi jätma ning lasta pimedust peljata?

Andsin oma toa kellelegi tuttawale; ülemistel kordadel on suwel ikka jahedam, pealegi, kuna ülekolimine oli kerge. Sügisel sõitsin linna. Korterit otsis Anna Nikolajewna.

— Kas tahad, ma otsin kuskile linna ääre, — tegi ta ettepaneku, — et oleks waikus, mugaw... Tead, selline rahulik, surmawaikus...

— Ei, mitte midagi, mis surmaga ühenduses, — palusin ma aralt, wärisedes.

— Ma ei armasta surnuid... Ainult halba tegema on nad meistrid...

Raamatu saamiswõimalustest.

Autorite looming on olnud nagu kroonumets, kust arwati tasuta wõtta wõiwat. Rasmus Kangro-Pool.

Nüüd raamatu-aastal raamatu puhul juubeldades on palju köneldud raamatu suurest wäärtusest rahwa hariduselu arenemisloos. Raamat on oma laialisemas ulatuses sisukam ja mitmepalgelisem kui üksikud waimliselt tugewad erandinimesed, õpetajad, hingetundjad. Raamat on ka liikuwam neist ja tungib kiirelt kõikjale. Ja raamat on kestwam ja läheb ühelt sugupõlwelt üle mitmele sugupõlwele.

Siit kõigest mõistame, miks raamatut kui hariduselu wäitlusrelwa kõigi haridusföprade ja haridusorganisatsioonide poolt hästi korraldatud hoolega püütakse rahwa seas lewitada. Rahwa sisemise tugewuse, rahwa waimuelu tiheduse nimel on selge, et wõimalikult kõik rahwaliikmed raamatuga olekšid suuremas kokkupuutumises. Metsatagune kõlgas ja rabadega piiratud kaugused peawad rahwa terwikjõu kandmiseks olema samuti waimliselt tugewad kui elanike suuremadki keskused.

Sellepärast on meie tegewus ärkamisajast tänapäewani ikka püüdnud raamatut lewitada kõikjale. Elu on korraldumas, eriti iseseiswuse aegadel, hoogsa rütmiga sinnapoole, et hariduse nõude ja hariduse kättesaamise wõimaluste mõttes maa ja linn on üksteisele lähemale astunud: maa tungib linna poole ja linn tungib maale. Metsatagused waimupimedad kolkad on peaaegu kadumas.

Kõige muu kõrwal (koolid, seltsimajad, loengud) on hariduse tõstmiseks meil üle 750 raamatukogu, kus igas leidub 400—1500 raamatut. Ei tohi mitte arwata, et kool ja kooliharidus on küllaldaseks waraks arenenud inimesele. Kool annab kõigest waid wäikese alguse ja õpetab-süwendab ärksais inimesis armastust ja indu waimliseks süwenemiseks. Tõeliste elukogemuste kõrwal raamat on tähtsaimaks waimuelu rikastajaks.

Nii on kõigiti selge, et raamatu lewiku eest hoolitsemine kuulub rahwa hariduselu rakendamises wäärikale kohale.

Kuid siin peame juhtima tähelepanu ühele asjaolule ja nimelt: raamatute lewiku eest hoolitsemine ei peaks kujunema sarnaseks, et see saaks kahjulikuks raamatu loomisele, kirjutamisele. Sest kui halwatakse raamatute kirjutamine, autorite töötamiswõimalused, siis ei ole uut waimuwerd, millega rahwast waimliselt wärskendada ja täiendada.

Sellelt seisukohalt wõetuna tundub wäga wõõrastawana, et leidub inimesi ja haridustegelasi, kes arendawad mõtteid ja tahet, kuidas saada raamatut wõimalikult rahata wõi wäikese raha eest. Nii on ilmunud üks brošüür, kus köneldakse raamatu lewikust ja otsitakse teid, „kuidas teha seda ilma uute majanduslike kuludeta?“ Seal leitakse, et raamatuid on küll wähe, kuid ei olewat karjuwat tarwidust nõuda raamatukogudele suuremaid majanduslikke toetusi ja polewat wajaline ka raamatukogude arwu suurendamine. Raamatukogud peakšid üksteiselt raamatuid laenama. Siis olewat kõik enam-wähem korras.

See on abiwahend ja mõjuks lugemisele elustawaltki. Kuid üldises raamatukultuuris kõik sarnased püüded saada raamatuid „ilma uute majanduslike kuludeta“ tähendawad kurba tendentsi, mis loowale osale raamatu saamiseks tuleb kahjuks. See on midagi sarnast, kui meile õpetataks, kuidas teise arwel prii lõunaid süüa! Autor, kirjanik, õpetlane ei saa oma waewa eest mingit tasu. Kui suured hulgad, isegi käsiraamatukogud, ei maksa teoste tarwitamise eest midagi. Meie ei tohi enestes ausameelsuse nimel kaswatada arusaamist, et meie ühegi kaasinimese waewa, ka kirjaniku waewa, tahaksime jumalamuidu oma kasuks tarwitada. Paraku on meil küllalt olnud mõtlemiswiisi, nagu oleks kirjaniku ja üldse waimuinimese töötwili mõni kroonu wõi mõisa mets, kust igaüks wabalt püüab wõtta, mis wõtta saab. Meil pole ühtki tööd ühelgi alal, mida nii iseenesestmõistetawalt ilma tasuta oleks püütud kasutada kui waimutööd. Meie waimuinimesed on wiletsas seisukorras, aga neilt tahetakse tööd, mis wõiks teostuda waid häis, awarais tingimusis. Meil on nagu werre kaswanud, et nob, mis waew sel kirjanikul siis ikka on kirjutada, mis raskus on maalijal maalimisel, wõi õpetlasel loengu pidamisel!

Meie loeme suure käraga rahwuslikuks ühkuseks, kui meil, näiteks, mõni helilooja loob ooperi. Oi, meie siis hüüame, et waadake, kuulake teost, mis meile tähelepanu tõmbab! Aga mis saab selle teose looja — waewalt 200—400 krooni! Looja waim põleb teose sünniwaludes, aga tasu selle eest on nii wäikene, et terwis ja meeleolu suuresti kannatawad. Loomisjõud, elujõud sarnaseis tingimusis on tugewalt wäsitatud meie kirjanikel, kunstnikel, teadusliku töö tegijail. On natuke jube, aga wäga saatuslikult kangelasmeelne, et meie waimuinimesed sarnaseis tingimusis üldse on jaksanud töötada.

Et meil raamatute ostmine on wäga wäikene ja et kõik raamatuid teiste käest laenata püüawad ning nüüd isegi meeleolu luuakse, et autorilt peab saama waimutoitu ilma majanduslike kuludeta, siis head raamatukultuuri see küll ei tähenda. Raamatute wähese arwu tõttu on nad paratamatult kallid, kirjastajate ja raamatukauplejate trust taotleb suuri wahekasusid pealekauba. Nii on raamat üsna paratamatult weelgi kallim. Kui kirjastaja kirjanikku hoiab peos ja rahwas raamatuid ikka ilma ostmata püüab lugeda, siis, loomulikult, on kirjanik see ainuke, kes peaaegu kuli tasu eest töötab rahwa waimukultuuri tõstmiseks. Mitte see pole halb, et ta töötab; halb on see, et ta sarnases olukorras ja kaalutlusis ära kurnatakse.

Waimutööd pole aineliselt kunagi hästi koonitud. Raha peamiselt saab seal, kus teda jagatakse, mitte aga seal, kus teda teenitakse tööga. Nagu Bismarcki järgi ordeneid saadakse seal, kus neid jagatakse, mitte seal, kus neid teenitakse. Kõik on üldiselt nii, aga raamatukultuuri arendamise aastal tuleb siiski ülesandeid ja tegewust mõtelda ja arendada wõimalikult nii, et walitseks tasakaal — lewik peab elawa hoo juures hoidma loomiswõimalused!

Meie raamat peab suuremas arwus eksemplarides minema rahwa hulka. Raamatukogude arw ei ole meil ka kaugeltki nii suur, et uusi raamatukogusid poleks waja. Raamat peab täiskaswanuile olema samuti lähedal, nagu lastele koolimaja. Raamatukogud peawad alati kandma majanduslikke kulusid, sest seal peab olema uut wärskust uue kirjanduse kujul.

Ainult kogu rahwa ainelised kulutused — igaüks natuke — wõiwad kindlustada, et waimutöö wäärselt tasutuna erksalt saaks täita oma aatelisi ülesandeid.

Jalanõusid

suve hooajaks soodsa hinnaga soovitab

R. Baumees,

Rataskaevu tän. nr. 2. (Päevalehe kontori vastas).

Autogaraaž, mida võib panna portfelli.

Meil wiimasel ajal majaomanikele teeb peawalu autogaraažide küsimus. Tuleb üüriline majja ja on tal auto, mis sa hakkad peale. Wälismail see küsimus on weelgi terawam. Seal on üsna harilik, et auto jätetakse „laternagaraaži“. See õieti ei ole kellegi garaaž, waid pilkenimi, mis sellest on tulnud, kui keegi jätab auto ööseks tänawale majaukse ette laternaposti alla. Kuna seda paljud tarwitawad, siis on üles wõetud küsimus, kas üldse auto teist garaaži wajab. Lakk- wõi nahkkate peab olema wihmakindel, uksed weekindlad ja seesugused, et neid saab lukustada, ja kõik teised osad ja awaused peawad end samuti laskma sulgeda — siis pole wajagi garaaži. Niikaugele ei ole aga autotehnika jõudnud. Et senini midagi wahepealset oleks, mis ei tuleks kallis ja kaitseks autot ilmastiku mõjude wastu, on keegi leidur Freiburgis wõtnud patendi telkgaraaži peale, mis kokkupandult mahub portfelli. Seda telkgaraaži saab mõne minutiga peale panna ja see kaitseb sõidukit wihma, lume ja päikese wastu. Et teda ka ööseks saaks peale jätta, on telgi külge wõimalik kinnitada tulesid, mis teistele sõidukitele teatawad, kus auto ööbib.

Kaasawara.

Temake: „Mille peale sa mõtled?“

Tema: „Mitte millegi peale!“

„Kuidas saab siis mittemmillegi peale mõtelda?“

„Ma mõtlesin sinu kaasawarale.“

Egon Rosenbergi hiilgeworm Soomes.

Püstitati 5 uut Eesti rekordi.

Eesti-Soome teisel ujumismaawõistlusel pühapäewal Turus ja ujumiswõistlusel esmaspäewal Helsingis, püstitati eestlaste poolt kuus uut Eesti rekordi. Eesti ujujatest edukaim oli 17-aastane E. Rosenberg, kes kogu iänawuse hooaja jooksul püsinud üllatuslikus hiilgewormis.

Wõites soomlasi ülekaalukalt, püstitas ta uue Eesti rekordi 100 m. wabaujumises ajaga 1.02,3 ja 400 m. ajaga 5.08,9, kusjuures tema wabeaeg 300 m. ajaga 3.50 on samuti uus Eesti rekord. Maawõistlusel püstitas weel uue Eesti rekordi E. Wolke 100 m. seljaliujumises, ajaga 1.19,7, ja Silwi Pärli naiste 200 m. rinnuliujumises, ajaga 3.29,7.

Esmaspäewal Helsingis peetud ujumiswõistlustel, kus eestlased esinesid jällegi edukalt, püstitas E. Rosenberg weel ühe uue Eesti rekordi 200 m. wabaujumises, ajaga 2.23,1.

Karistati ulakaid.

Tall.-Harju prefekt karistas:

Eduard Kullengot, eluk. Tõllu t. 12—1, ja Paul Maidot, el. Tõllu t. 12—1, esimest 15 kr. rahatrahwiga wõi 6-päewase arestiga ja teist 10 kr. wõi 4 päewaga selle eest, et Maido 30. juunil Tõllu t. wiinastanud olekus tülitas tänawal wiibijaid, kusjuures Kullengo Maido „rahustamiseks“ tungis wiimasele kallale.

Aleksander Abramowi, eluk. Liiwamäe 37—6, 10 kr. wõi 4-päewase rahatrahwiga 19. juulil Pritsimaja ees joobnud olekus lärmitsemise ja jäätisemüüja ähwardamise pärast.

Karl Orawat, eluk. W. Patarei t. 7—8, 1-kuulise arestiga 21. juulil Sadama t. „Meremeeste Liidu“ ees joobnud olekus lärmitsemise, laaskodanike tõukamise ja ühel meeskodanikul särgi lõhkirebimise pärast.

Karl Kamkwisti, eluk. Jakobsoni tän. 10—14, 15 kr. rahatrahwi wõi 1-näd. arestiga 27. juulil Wiru tänawal lärmitsemise, kodanike tülitamise ja politseile jõuga wastuhakkamise pärast.

Rudolf Janseni, eluk. Miinisadamas, 15 krooni wõi 1-nädal. arestiga 24. juulil Graniidi t. 23 maja õuel wiinastanud olekus lärmitsemise ja ebakõlblise käitumise pärast.

Aleksander Riiot, eluk. Koidu t. 53—9, kes S. Jubkentali t. 9 maja kohal wiinastanud olekus lamas ja lärmitses, 10 kr. rahatrahwi wõi 4-päewase arestiga.

Wladimir Kallast, eluk. Wälja t. 36—2, 10 kr. wõi 4-päewase arestiga Paldiski mnt. Seewaldi haigla juures wiinastanud olekus lärmitsemise pärast.

August Sakkeust ja Walter Mangeli Wene tänawal wiinastanud olekus lärmitsemise ja liiklemise takistamise pärast, kodanikele jalgu ette seades, kumbagi 10 kr. rahatrahwi wõi 4-päewase arestiga.

Eduard Birkholtsi, eluk. Tarabella tän. 26—6, 60 kr. rahatrahwi wõi 1-kuulise arestiga 22. juulil sama maja koridoris wiinastanud olekus lärmitsemise ja kaaskodanike peksmise pärast.

Albert Berberi, eluk. Imanta tän. 19, kes 3. augustil Wirumäel pingil tukkus, kordnikule wastu hakkas ja arestimaja toimetamisel purustas autoakna, 20 kr. rahatrahwi wõi 1-nädal. arestiga.

Elfriede Majorit, eluk. U. Kalamaja tän. 19—15, 15 kr. wõi 1-nädal. arestiga 4. augustil Walli t. kaaskodaniku peksmise eest.

Johannes Siipani ja Heinrich Koppeli kumbagi 10 kr. wõi 4-päewaga 11. juulil surnuaial wiinastanud olekus lärmitsemise ja kodanike tülitamise pärast.

Leena Perkmani, praegune elukoht arestimajas, 1-kuulise arestiga 8. augustil Uuel tänawal kodanikke jalaga löömise ja üht poisikest jalaga peksmise ning politseile jõuga wastuhakkamise pärast.

Dimitri Zapewalowi, eluk. Hospidali t. 4—1, 20 kr. wõi 1-nädal. arestiga 21. juulil oma maja hoowis wiinastanud olekus lärmitsemise ja akna kaikaga purustamise eest.

Mihkel Kulderknuppu, eluk. Kohila wallas, Pahkla asunduses, 30 kr. rahatrahwi wõi 2-nädal. arestiga 28. juuli ööse Urge külas wiinastanud olekus lärmitsemise ja ukse purustamise pärast puupakuga.

Hea mälu.

„Kus oli ometi mu pea, kui ma sulle lubasin naiseks tulla!“

„Minu paremal õlal, kallim!“

Tallinna fondibörsi kursifedel

13. augustil 1935. a.

London	18.11	18.35
New-York	3.64	3.72
Berlin	142.50	146.—
Helsingi	7.98	8.10
Stokholm	93.40	94.60
Kopenhaagen	80.85	82.05
Oslo	90.95	92.15
Riia	117.50	120.—
Kaunas	61.20	62.10
Amsterdam	246.60	249.60
Pariis	24.15	24.45
Zürich	119.35	120.85
Brüssel	61.55	62.55
Milaano	29.80	30.30
Warssaw	68.95	69.95
Praaha	15.15	15.45
Wiin	69.35	70.75
Danzig	69.20	70.20

Kohtu ees.

„Te olete oma pettused wale nime all toime pannud, kaebealune?"

„Endastmõistetaw! Kas te annaksite oma ausa nime sellisteks mustadeks toimingu teks, härra kohtunik?"

RADIO

Kolmapäewal, 14. augustil. Tallinn RKS. Kell 7.00. Äratusmäng. 7.05. Wõimlemine. 7.20. Hommikkontsert heliplaatidelt. 8.15—8.30. Hommikupalwus — õp. Steinberg. Tallinn, Lasnamäe. 19.00. Heliplaate ja reklaami. 19.15. Riigi ringhäälingu orkestri kontsert. Juh. Fr. Nikolai. 20.30. Agr. J. Saarsoo: Põllumajanduslikke päewaküsimusi. 21.00. Ajanäitaja-õiendus. 21.01. Ülekanne Tartust. 21.05. Wälismaisi päewauudiseid. 21.20. Põllumajanduslikke teateid. 21.40. Kodumaisi päewauudiseid. 21.55. Wanatantsumuusikat heliplaatidelt.

Neljapäewal, 15. augustil. Tallinn RKS. Kell 7.00. Äratusmäng. 7.05. Wõimlemine. 7.20. Hommikkontsert heliplaatidelt. 8.15—8.30. Hommikupalwus — õp. Soosaar. Tallinn, Lasnamäe. 19.00. Heliplaate ja reklaami. 19.15. Riigi ringhäälingu orkestri kontsert. Juh. F. Nikolai. 20.30. Wann. adw. abi L. Kahkra: Leedu omawalitsuste 1932. a. reform. 21.00. Ajanäitaja-õiendus. 21.01. Ülekanne Tartust. 21.05. Wälismaisi päewauudiseid. 21.20. Heliplaate. 21.40. Kodumaisi päewauudiseid. 21.55. Moodsat tantsumuusikat heliplaatidelt.

Reedel, 16. augustil. Tallinn RKS. Kell 7.00. Äratusmäng. 7.05. Wõimlemine. 7.20. Hommikkontsert heliplaatidelt. 8.15—8.30. Hommikupalwus — õp. P. Koppel. Tallinn, Lasnamäe. 19.00. Heliplaate ja reklaami. 19.15. Riigi ringhäälingu orkestri kontsert. Juh. F. Nikolai. 20.30. Dr. R. Roots: Tolmune õhk ja terwis. 21.00. Ajanäitaja-õiendus. 21.01. Ülekanne Tartust. 21.10. Wälismaisi päewauudiseid. 21.25. Heliplaate. 21.40. Kodumaisi päewauudiseid. 21.55. Soowikontsert heliplaatidelt.

Laupäewal, 17. augustil. Tallinn RKS. Kell 7.00. Äratusmäng. 7.05. Wõimlemine. 7.20. Hommikkontsert heliplaatidelt. 8.15—8.30. Hommikupalwus — õp. H. Kubu. Tallinn, Lasnamäe. 19.00. Heliplaate ja reklaami. 19.15. Kirillowi mandolinistide kwintett. 19.45. W. Leemets: Kunsti nautimine kui puhkus eluwõitluses. 20.15. Wanatantsumuusikat — R. Salongi trio. 21.00. Ajanäitaja-õiendus. 21.01. Ülekanne Tartust. 21.05. Wälismaisi päewauudiseid. 21.20. Heliplaate. 21.40. Kodumaisi päewauudiseid. 21.55. Tähelepandawat järgnewa nädala saatekawas. 22.00. Moodsat tantsumuusikat „Estonia" suwiaiast — John Pori orkester.

Nali.

Wangimajas.

Ühe wäikelinna karistusasutise direktor ütleb wangiwahile:

„Jah, mu armas Trell, nüüd pole meil juba nelja nädala jooksul olnud ühtegi karistusalust..."

Trell wastab:

„Wõib olla peaksime tegema weidi reklaami."

Lõunasöök.

Kuulus Ameerika humorist Mark Twain pidas wiskist wäga lugu. Selle sõpruse sõlmis ta elades weel ühes wäikeses linnakeses Missuris. Ühel päewal küsis ta hotellis wärwiliselt kelnerilt: „Kas te wõiksite mulle tuua ühe Kentucky-lõunasöögi?"

— „Meeleldi, mister Twain, ja millest see koosneb?" küsis kelner teenistuswalmilt. — Mark Twain luges üles: „Tooge mulle üks suur beefsteaks, üks bulldog ja weerand pudelit Burboni wiskit." — „Wäga hea, mister Twain, ja milleks tellite te bulldogi..?"

„Kes siis selle beefsteaki ära sööb, neetud weelkord!" hüüdis Mark Twain kannatamatult.

Perekonnatüli.

„Ma tahaksin waid teada, kuidas ma ometi sellele tulin, et just sinuga abiellusin!"

„Aga, lapsuke, ära waewa oma peakest asjata! Teatawasti leiab ka pime kana wahel odraiwa!"

Wäljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts.
Wastutaw toimetaja: Alfr. Rästas.

Tallinna
Majaomanikkude Pank
asub endistes ruumides Harju t. 29, teisel korral.
Tel. 443-67, kodune keskjaam 427-49.

Linnamaksude vastuvõtmine.

Avatud igapäev kella 9—2-ni.
Suvekuudel laupäeviti kl. 12-ni.

Kassa ja vabad kapitalid — Kr. 3.050.000.—
Laenud . . . . . — „ 5.550.000.—
Hoiusummad . . . . — „ 8.405.000.—
Äriseis . . . . . — „ 9.348.000.—

Pank on asutatud 1924. a., seega teotsenud üle 11 a.

Osakondi pangal ei ole, niisama ei ole pangal midagi ühist teiste Tallinna pankadega, kes kasutavad majaomanike ja kinnisvaraomanike nime.

JUHATUS.

Korteriotsimised

Sissesõitja 3-liikmeline vaikne perekond vajab 18. augustiks Tallinna ehk Nõmmele korralikku, päikesepoolset
2—3-toalist korterit.
Soovitav eraldi vanniga.
Pakk. slt. „Ettemaksja" all.

Otsitakse
korterit
tuba köögiga ehk vaheseinaga.
Teatada slt. „— 20 kr."

Vajan ühetoalist
korterit
ehk erasissekäiguga tuba.
Teatada slt. „Tuba."

Korteripakkumised

2. jaoskond.

Jakobsoni 31—1. Tuba waheseinaga, 1. kord, elekter, wesi kojas.

Wilmsi 27. Küsida kojamehelt. 2 tuba pliidiga, 1. kord, elekter, wesi ja kloset kojas.

Hollandi 52—4. 2 tuba, kõök, esik, 44 m², 1. kord, elekter, wesi ja kloset korteris, üldwann, üür 27 kr.

Põhe 7/9—1. Töötoaruum ühes elektrimootoriga ära anda.

Weizenbergi 15. Küsida kojamehelt. 4 tuba, kõök, esik, teenijatuba, 99 m², 1. kord, elekter, wesi ja kloset korteris, wannituba, üür 70 kr., osa parkettpõrand.

4. jaoskond.

Magasini 25-a—1. Tuba, kõök, 6 rtl., 1. kord, elekter, wesi ja kloset kojas, üür 18 kr.

Tondi 17—3. Äriruum ühes elukorteriga ära anda.

5. jaoskond.

Härjapea 28—2. Tuba waheseinaga, 6,5 rtl., 1. kord, elekter, wesi ja kloset kojas, üür 16 kr.

Alberti 31—12-a. Tuba, kõök, esik, 1. kord, elekter, wesi korteris, kloset kojas, üldwann.

6. jaoskond.

Pühawaimu 13. Küsida kojamehelt. Keldriruum wälja üürida.

Nõmmel.

Waldeki/Pikk 29/53. 3 tuba, kõök, esik, lahtine rõdu, 19 rtl., 2. kord, elekter, wesi ja kloset korteris, wannituba, üür 43 kr., boiler, dušš.

Üksikud toad.

Erne 19—17. Korralik naisterahwas wõib kaasüüriliseks tulla.

Maakri 34—10. Kaks möbl. tuba, soowikorral köögiga, päewaseks kasutamiseks ära anda. 2. kord. Näha igapäew kl. 6—8 p. l.

W. Pärnu mnt. 17—9. Korterikaaslaseks wõib tulla ametis käija prl. ehk proua õhurikkasse korterisse üksiku prl. juure.

Jakobsoni 56—4. Köhleri t. nurgal. Ära anda möbl., erasissekäiguga tuba.

Jansoni 9-a—16. Mugaw, möbl. tuba, 1—2 woodiga, keskküttega, wannitoaga, üürile anda 1—2 soliid., kindla kohaga daamile. Tulla peale kl. 4.

Poska 41—1. 2 mööblita tuba, wanni ja köögi tarwitamisega ära anda. Näha kl. 6—8 p. l.

Tehnika 6—10. Hoowis. Möbl. tuba wälja üürida.

Waestekooli 6—1. Üürida puhas möbl. tuba kütte ja walgustusega, ametis käijale, intellig. preilile. Näha kl. 4½—5½ p. l.

Wambola 8—20. Näha kl. 6—7 p. l. Korralik, teenistuses käija naisterahwas wõib walge, aknaga woodikoha saada waikse saksa proua juures. Hind 6 kr.

Aafrika 9—7. Tuba ära anda ametis käijale meesterahwale. Näha kl. 6—7 p. l.

Imanta 38—2. Näha peale kl. 4. Mõbleeritud tuba ära anda wäikses perekonnas, kindlas teenistuses käijale isikule.

Weerenni 7—1. Päikesep., möbl. tuba ühes kütte ja walgustusega üksikule inimesele üürile anda.

Ahju 11—4. Möbl. tuba, erasissekäiguga, päikesep., intelligent härrale ära anda.

Narwa 12—5. Hoowist. Walge tuba ära anda.

Sõja 40—8. Korralik meesterahwas wõib kaasüüriliseks tulla.

U. Tatari 2-a—6. Ilus, möbl. tuba, erasissekäiguga, wälja üürida.

U. Tatari 2-a—8. Ametis käija preili wõib kaasüüriliseks tulla.

Weizenbergi 16—5. Wäikene, omaette tuba ära anda kindlas teenistuses käijale härrale, üksiku proua juures.

W. Kompassi 18—5. Waikne naisterahwas ehk koolilaps wõib kaasüüriliseks tulla.

Kuulutage „Pealinna Teatajas"

ESIMENE EESTI EEKS-MAJA 1866 KINDLUSTUSE SELTS MAJA

EEKS-MAJA
Asutatud 1866. a.
on kodumaa kõige vanem ning suurimaid kindlustusseltse.
TULE-, ELU-, NOORTE-, MURD-VARGUSE-, KLAASI- JA KODULOOMA-KINDLUSTUSED
Täpne ja kiire kahjude tasumine!
Soodsad tingimused!

EEKS-MAJA juhatus ja peakontor: TALLINNAS *Lai 1 (omas majas) tel. 438-85 ja 445-07*
KONTOR: Tallinnas, Harju 29, Tallinna Majaom. Pank, tel. 427-49
OSAKONNAD: Tartus, Viljandis, Rakveres, Valgas, Petseris.

Töötsimised.

Korralik noor abielupaar palub
kojamehekohta.
Soovi korral ka töö korteri eest. Tunnen majas ettetulevaid remonttöid. Teat. slt. „Kojamees".

Ige majaomanik loeb „Pealinna Teatajat"

Arstid

Tagasi jõudnud
Hambaarst
Marta Poljak
Hamba- ja suuhaigused, kunsthambad
Uus t. 20—7, telef. 441-73.
Wastuwõtmine kella 10—1 ja 1/2 5 — 7.
Majaomanikkude Seltsi liikmetele wastuwõtmine alandatud tariifiga.

Rekord.

Juuksewärw Rekord wärwib hallid juuksed pesueht must, pruun, blond ja sataäniks. Eht ainult punase ankruga. Walmistaja: „Medikon" Tallinn.

Katusetõrva vabrik „Eestitõrv"

Lakk-okaspuu katusetõrva ei pleegi päike ega pese maha vihm, teeb papi paenduvaks ja vastupidavaks tuultele.
Müük suurel ja väiksel arvul. Kauba eest vastutus.
Kontor: **Tallinn, Müürivahe 29,** tel. 464-62, Eestitõrv.
Nõmmel, Õie 5, tel. 520-14, **OIT & MÄE lauahoov ja saeveski.**

LAUDU hööveldatud ja hööveldamata, prusse, seinapalke, liiste, mitmesuguseid latte, trepikäsipuid ja muud soovitab
KARL SIMON'i
saeveski ja ehitusmaterjalide ladu. Kopli 9. Tel. 441-53.

Tarvitajate Ühisus „MAJA"

Kontor — — — — — — — Tel. 458-37
Estonia pst. 25. Ehitustarvete kauplus, laod ja fotoosakond — — — — — Tel. 461-39

Osakonnad: Ehituse. Vesivarustuse ja keskkütte. Elektri. Maalri. Potisepa. } 467-84

Hollandi tänav. 5. Metsamaterjalide ladu — — Tel. 305-41
Risti-Liival Betoonitööstus „Liiva-Betoon" Tel. 520-94

Trükikoda „Kiirtrükk", Tallinn, Rüütli tän. 4.